

HVEBERGSMOEN POTETPAKKERI AS
c/o Bama Gruppen AS, Postboks 263 Alnabru
0614 Oslo

Saksbehandler:
Line Andersen

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Hvebergsmoen Potetpakkeri A.S, Grinder Kontrollnummer: 2020.053.I.FMIN

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Raymond Moe, produksjonssjef

Fra Fylkesmannen i Innlandet:

Line Andersen

Andre deltagere fra virksomheten:

Tom Flåseth, råvareansvarlig

Petter Andreas Mobakk Sorknes,
kvalitetskontrollør

Eva Berg, teamleder sorteringsavdelingen

*Andre deltagere fra Fylkesmannen i
Innlandet:*

Kathrine Eriksen Vatn

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Hvebergsmoen Potetpakkeri AS, Grinder den 14. september 2020. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Innlandet avdekket 6 avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

1. Leverings- og deklareringsplikten for farlig avfall er ikke overholdt
2. Det tas ikke representative prøver av slam og jord som skal til deponi
3. Virksomheten kunne ikke framvise prosedyre/rutine for drift mv. av deponiet
4. Det er deponert slam/jord med høyt innhold av vanlige poteter
5. Virksomheten kunne ikke framvise en oppfyllingsplan for deponiet
6. Det er ikke vurdert hvordan klimaendringer eventuelt vil kunne innvirke på deponiet

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

21. oktober 2020	Line Andersen	Tore Pedersen
dato	kontrollør	avdelingsdirektør

Fylkesmannen i Innlandet

Kopi av rapporten sendes til:

- Grue kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: HVEBERGSMOEN POTETPAKKERI AS	
Organisasjonsnr.: 980697460	Eies av: 984655304
Bransjenr. (NACE-kode): 10.310 - Bearbeiding og konservering av poteter	

Kontrollert enhet

Navn: Hvebergsmoen Potetpakkeri A.S, Grinder	Anleggsnr.: 3417.0009.01
Kommune: Grue	Fylke: Innlandet
Anleggsaktivitet: Næringsmiddelindustri, unntatt fiskeforedling	
Tillatelse gitt: 08.01.2004	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes, herunder tillatelse til utslipp fra potetbearbeidende virksomhet (gitt av Fylkesmannen i Hedmark den 08.01.2004) og tillatelse til drift av deponi for jord- og steinmasser i Grue kommuneskog (gitt av Fylkesmannen i Hedmark den 07.10.2011).

Inspeksjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte industritilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Prosess og renseutstyr
- Avfall
- Utslipp til luft
- Kjemikalier

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Hvebergsmoen Potetpakkeri AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Hvebergsmoen Potetpakkeri AS innen 18. november 2020 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fminpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Innlandet v/Line Andersen.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 28. august 2020. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Hvebergsmoen Potetpakkeri AS bli ilagt et gebyr på kr 20 000,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Innlandet. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Innlandet (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Leverings- og deklareringsplikten for farlig avfall er ikke overholdt

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) §§ 11-8 og 11-12

Kommentarer:

Virksomhet hvor det oppstår farlig avfall skal levere dette til godkjent avfallsmottak. Farlig avfall skal leveres minst 1 gang pr. år når den totale mengden farlig avfall overstiger 1 kg. Virksomheten skal videre gi tilstrekkelige opplysninger om avfallets opprinnelse, innhold og egenskaper, slik at den videre håndteringen av avfallet kan skje på en forsvarlig måte. Dette skjer ved å fylle ut et deklarasjonsskjema (elektronisk deklarerer på www.avfallsdeklarerer.no). Emballasjen skal merkes tydelig med deklarasjonsskjemaets løpenummer. Merkingen må tåle fysiske og klimatiske påvirkninger. Ved bruk av ekstern transportør inntreer deklarasjonsplikten i det avfallet leveres til transportøren. Virksomheten har anledning til å gi avfallsmottak eller transportør fullmakt til å deklare avfallet på bedriftens vegne.

Bedriften genererer små mengder farlig avfall, herunder batterier, lysstoffrør, spraybokser og oljefilter. Oljefilter fra sentrifugen i renseanlegget skiftes inntil tre ganger i året. Både ordinært og farlig avfall hentes av Norsk Gjenvinning, og bedriften får månedsrapporter der mengden avfall er spesifisert. Av oversiktene fra 2019 og hittil i 2020 framgår det at det ikke er levert noe farlig avfall fra virksomheten. Bedriften kunne ikke redegjøre for rutiner for deklarerer og levering av farlig avfall under tilsynet. I ettertid har vi fått oversendt virksomhetens avfallsinstruks. Denne har imidlertid fokus på riktig sortering av ordinært avfall og er mangelfull når det gjelder oppbevaring/mellomlagring, levering og deklarerer av farlig avfall. Det framgår heller ikke av dokumentet hvem som har ansvar for å ivareta dette internt. På www.avfallsdeklarerer.no har Fylkesmannen kun funnet én oppføring på bedriften, datert i 2015.

Avvik 2

Det tas ikke representative prøver av slam og jord som skal til deponi

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven til drift av deponi for Hvebergsmoen potetpakkeri, punkt 2.1.2

Kommentarer:

I henhold til tillatelsen skal det være etablert prosedyrer og rutiner for prøvetaking av massene som skal deponeres. Formålet er blant annet å påse at massenes innhold av TOC ikke overstiger 5 % jf. vilkår under punkt 2.1.1. Det er viktig at prøvene som tas er representative for massene som deponeres. Prøvene må være representative for hele containeren og brukes til å bestemme tørrstoffinnhold og TOC.

Det framkom under tilsynet at det tas blandprøver av massene som skal deponeres (henholdsvis fra jord i konteiner fra mottak, fra sortering og slam fra sentrifugen i vannreanseanlegget) ved å fylle en zip-lock pose med ca. 250 g jord fra det øverste laget i de enkelte konteinerne. I henhold til kravene skal prøvene være representative for hele containeren. Det må derfor gjennomføres endringer i prosedyre/rutine for prøvetaking. Tidligere brukte bedriften et slags rør for å ta «kjerneprøver» av hele containeren, som deretter ble fylt i en bølge som man tok blandprøver fra.

Avvik 3

Virksomheten kunne ikke framvise prosedyre/rutine for drift mv. av deponiet

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven til drift av deponi for Hvebergsmoen potetpakkeri, punkt 2.2.2

Kommentarer:

I henhold til tillatelsen skal det være etablert prosedyrer og rutiner for drift, vedlikehold, kontroll og overvåking av deponiet i driftsfasen. Disse skal sikre at kravene i avfallsforskriften og denne tillatelsen overholdes. Prosedyrene mv. skal inngå i virksomhetens internkontroll.

Virksomheten har avtale med en pensjonert bonde/anleggsfører som doser ut massene på deponiet ved jevne mellomrom. Ansvarlig for deponiet ved virksomheten er innom ca. to ganger i året. Det finnes ingen egen prosedyre for drift og annen oppfølging av deponiet i internkontrollsystemet jf. kravet i tillatelsen.

Avvik 4

Det er deponert slam/jord med høyt innhold av vanlige poteter

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven til drift av deponi for Hvebergsmoen potetpakkeri, punkt 2.1.1 og 2.1.2

Tillatelse etter forurensningsloven for Hvebergsmoen Potetpakkeri AS, gitt 8. januar 2004, punkt 4.2

Kommentarer:

Tillatelsen til deponiet omfatter deponering av jord og stein etter rensing og vasking av poteter. Massenes innhold av TOC skal ikke overstige 5 %. Det skal gjennomføres kontroll av avfallet som mottas deponiet. Kontrollen skal blant annet påse at massene som deponeres overholder krav i tillatelsen. I tillatelsen til potetpakkeriet, under punktet om avfall, framgår det blant annet at næringsavfallet som består av sand og jord skal disponeres på deponiet i Grue kommuneskog. Det framgår videre at potetavfall i så stor grad som mulig skal utskilles fra denne sand- og jordfraksjonen.

Ved befaring på deponiet ble det observert to lass med jord fra potetpakkeriet som nylig var deponert på området. Mengden tilsvarte om lag to containere. Massene inneholdt synlig store mengder potet av vanlig størrelse (se bilder nedenfor). Det var en tydelig forskjell på dette lasset og andre lass på området med hensyn til innhold av organisk materiale. Jordsorteringsanlegget er finmasket med åpning på om lag 20 mm. Potetene som ble observert var betydelig større enn dette. Rutinene for kontroll har åpenbart sviktet da disse to lassene ble sendt fra potetpakkeriet og mottatt på deponiet.

Masser som nylig er deponert, med høyt innhold av potet. (Foto: Fylkesmannen i Innlandet.)

Avvik 5

Virksomheten kunne ikke framvise en oppfyllingsplan for deponiet

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven til drift av deponi for Hvebergsmoen potetpakkeri, punkt 1.2

Kommentarer:

Under punkt 1.2 Rammer for tillatelsen, er det satt krav til at virksomheten utarbeider en plan for oppfylling av deponiet. Oppfyllingsplanen skal dokumentere planlagt oppbygging av deponiet, planlagt avslutningsår for deponiet og planlagt arealbruk etter at deponiet er avsluttet og overdekket.

Virksomheten kunne ikke framvise en slik plan ved tilsynet.

Avvik 6

Det er ikke vurdert hvordan klimaendringer eventuelt vil kunne innvirke på deponiet

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven til drift av deponi for Hvebergsmoen potetpakkeri, punkt 3.2

Kommentarer:

Virksomheten har ifølge tillatelsen en plikt til å gjøre vurdering av hvordan mulige effekter av klimaendringer, som for eksempel hyppigere og kraftigere nedbør, vil innvirke på deponiet. Virksomheten skal eksempelvis vurdere hvordan dette vil kunne påvirke sigevannsavrenning og eventuell endring i geologisk stabilitet. Vurderingen skal inngå i virksomhetens internkontroll.

Bama, som nå er hovedeier av potetpakkeriet, arbeider med å vurdere hvordan framtidige klimaendringer vil kunne påvirke produksjonen. Det er imidlertid ikke gjort noen lokale vurderinger med hensyn til for eksempel sigevannsavrenning og eventuell endring i

geologisk stabilitet i deponiet. Dette er viktig å gjennomføre ettersom det er gitt unntak for sigevannssoppsamling og krav til bunntetting.

7. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

8. Andre forhold

Hvebergsmoen Potetpakkeri AS er nå en del av Bama-konsernet. Familien som startet opp potetpakkeriet har beholdt 32,85 % eierandel (Columbus). Hvebergsmoen er det største potetpakkeriet i Norden og har en kapasitet på 1 500 tonn/uke. Produktene distribueres via Bama.

Jord og stein fjernes mekanisk fra potetene i størst mulig grad før vasking. Virksomheten har et anlegg som resirkulerer vann ved vask av potetene og oppnår nærmere 100 % resirkulering. Ved vask av nypotet og økologisk potet kan det imidlertid kun benyttes rent vann, og i disse tilfellene vil ikke vannet gå til resirkulering.

Bedriften har en påslippsavtale med Grue kommune som utløper 31. desember 2021. Bedriften skal snart starte en prosess med å fornye denne avtalen.

Bedriften inngikk ny leieavtale med Grue kommune den 10. september 2019 for deponiområdet. Det er avtalt at deponiområdet skal utvides, men det er ennå ikke gjort noen konkrete tiltak i den forbindelse. Det har foreløpig ikke vært noen dialog med Fylkesmannen angående utvidelse av deponiet. En slik utvidelse vil kreve en endring av gjeldende tillatelse til drift av deponiet etter forurensningsloven. Fylkesmannen imøteser en søknad om endring av tillatelsen. Det må i den forbindelse blant annet avklares om det gamle deponiet skal avsluttes med toppdekke før det nye deponiet tas i bruk. En ny/revidert tillatelse etter forurensningsloven må foreligge før deponiet kan utvides eller nytt deponi tas i bruk. Vi gjør oppmerksom på krav i gjeldende tillatelse ved avslutning av eksisterende deponi (punkt 2.6).

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelser til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen